

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Kako zamore Austria obstati.

(I. H.) Že v enim poprejšnjim sestavku smo si prizadevali dokazati, da sta le sebičnost in slepo posnemanje misel Austrie bližnjiga in neogibljiviga pogina obudila in raznašala; ravno tam smo tudi skušali vzroke odkriti, iz katerih je brezumna idea, da se ima Austria v Nemstvu pozgubiti, izvirala. Drugo važno, ali veliko težje vprašanje, ki se slednjemu berz za prvim ponudi, je to: Kako bi se mogla Austria za naprej urediti in razpoložiti, ako hoče stanovitno obstati, znotraj mirna in varna, proti sosedam in zvonajnim državam pa močna in terdna biti? Zares se z nekoliko boječnostjo na razjasnenje tega težkiga vprašanja podamo. Država naša obstoji iz tako različnih narodov, katerih vsak ima lastno slavno zgodovino, in je le večidel zavoljo nesrečnih dogodov v okrožje avstrijskih dežel pritisknjen bil in tako ob svojo samostalnost prišel, zgodovino svojo zgubil; naravna bi tedaj bila skušnjava se zopet odtergati. Zraven tega, da imenovana zveza podstave v narodnim sočutji (simpatiji) nema, si je vlada poprejšna skerbno prizadevala še med raznimi narodnostmi sovražstvo obuditi in rediti, zanašaje se, da bode svoj absolutni sistem narložje obdržala, ako se machiavelloviga pravila „divide et impera“ poprime.

Zdaj se kažejo žalostni nasledki tega nesrečniga vladanja. Narodi avstrijski, razdraženi zavoljo poprejšnjega zatiranja in razsrdjeni zavoljo prednost, ki se se enim v škodo drugih delile, so se z živim spominom na nekdanjo velikost in slavo in na sedajni revni stan vzdignili in so se žugaje eden drugemu nasproti postavili. Znotrajne razpertije slabijo moč proti zvonajnim, mogli smo doživeti sramoto, da je mogočno avstrijsko cesarstvo le z velikim trudam puntarsko deželo in maliga nezvestiga kralja vkrotilo.

Kje je tedaj pomoglej, da bi se temu žalostnemu tukej le na čez omenjenemu stanu države naše konec storil? Kje se najde čarodelna vez, ki bi tako različne dele v eno mogočno celovino zvezala?

Veliko se je zastran tega že mislilo in pisarilo, še več pa govorilo, tode ne z mirnim in globokim prevdarkam, kakor ta važna, za celo Evropo imenitna reč terja, ampak večidel z neko poverhnostjo, lehkostjo in brezskrbnostjo, ki je v sedajnjem času v navadi. Nekteri pričakujejo odrešenje sveta od ustanovitvenja čisto nove nemške države, ki že zdaj, ako ravno je še le v mislih teh sanjavcev zavita, vse preseže, kar kedaj zgodovina pokaže.

Zraven so tudi dovelj velikodušni, veliki del Austrie ti novi državi vdružili, ne pršaše po tem, če je prebivavcem teh dežel tudi vstrezno s takim podarjenjem, ja ne marajo za glasni njih protest (vpor). Ti černorudečorumeni bedaleži imajo vedno v ustih, da je historijska pravica veljavnost zgubila, da se morajo le narodove pravice braniti, in se priderznejo celim narodom neljubljeno zvezo vsiliti, se derznejo nesramno, svoje prizadetje za pogoj svobode razglasiti in nam Slavjanam vso pripravnost in moč odreči, si sami svobodo ohraniti. Slavjani! ali zamorete to prenesti? Ali se vas ne loti jeza in serd pri takim sramoteni? Slavjani! dokler še ena sama iskrica narodnosti v nami tli, moramo svetu pokazati, da si zna-

mo sami svobodo obvarovati. — Drugi, katerih pogled še ni strast in sedajna moda preslepila, poznajo sicer potrebo samostalnosti Austrie, vendar prav ne zapopadejo vodila, ki zamore Austrio obdržati, ter hočejo našemu Cesarstvu podobo vsiliti, v kateri bi moglo za res razpasti. Mislijo namreč, da je ni drugači stanovitne in terdne edinosti države, kakor če se vsi deli (dežele) v enim duhu vladajo, če je celo opravištvno edino in enako, in kažejo vedno le na francosko deželo, ki je z podkopanjem deželnih razločkov in z razdeljenjem cele države v male okolice (Departements) do strašne moči prišla. Brez de bi tu hotli silno hude nasledke tega ravnanja, ki se dan na dan bolj v Francii kažejo, razlagati, opomnimo samo de ti zagovarjaveci departmentov ne pomislijo, da je francoska dežela, ki se nam tako rada za izgled ponuja, od našega cesarstva tako razločena, da kar tam oživljuje, pri nas mori in pogubljuje, da kar tam državo vterditi vtegne, ji pri nas moč podkopavati mora. Ako bi se ti možje bili zgodovino ne le učili ampak jo tudi le nekoliko zapopadli, bi bili mogli sprediti, da pri nas centralizacija mogoča ni, spoznali bi bili iz dogodov zadnjih let, da so nevarnosti, ki Austrii pogubo žugajo, ravno iz tega vstale, ker se je skušalo, to nesrečno centralizacijo popolnoma izpeljati. Kdo neki je obudil madžarsko prizadevanje in gibanje, ki je zdaj že do očitniga punta naraslo, ako ne cesar Jožef II. ker je madžarski rodovini hotel nemško suknjo natakni? Kdo je obudil žalostne razpertije med Nemci in Slavjani, ako ne vlada s neumnim ravnanjem, ker je iz nas, zasramovaje vse prirojene pravice nemško-slavjanske polovičnike storiti hotla?

Kako bi se zamogla zapopasti nezadovoljnost, ki se večidel po deželah vkljub zadobljeni svobodi terpi, ako ne iz te okolišine, da se je vlada naša še vedno tako ravnala, kakor de bi hotla vse dežele brez ozira na njih razločnost v jeziku, v šegah, v rodovini in zgodovinskih spominkih po enim kopitu vladati in opravljati itd.? Terdno smo prepričani in kdor razmere države naše pozna, bo gotovo z nami enakih misel, da bi centralizacija v vladanji ali opravljanji državi naši neogibljivo pogubo prinesla mogla.

Preden se kdo presoje loti, kakšna osnova ali uredba bi za Austrio narboljši bila, je treba vsim strastim, vsim narodnim predsodkam, željam, in pohvali vetrene množice, ki danas tu hvali, kar je večeraj grajala, popolnoma se odpovedati, in mirno le na dane, resnične okolišine in razmere se opirati. Le po ti poti se bo moglo kaj stanovitnega najdi, zakaj zgodovina nas uči, da ima le to stanovitnost, kar se na naravo ali natoro ene stvari naslanja, in de slednja skušnjava, razmere narodov po drugih vodilih, kakor po vodilih njihove blagovitnosti, ravnati, narhuji nasledke rodi. V ti reči nam bodi Dunajski shod (Congress) žalosten izgled na veke. Takrat sbrani vladarji so v razpoloženji evropskih držav le na lastni dobiček gledali, brez de bi bili po blagovitnosti in po željah narodov prašali. In kaj je izviralo iz tega? Vesoljna nezadovoljnost podložnikov po celi Evropi, prevrati, politiske pravde in obsodbe, zapiranje domorodcev itd.

Ako posamesni človek v državno zavezo stopi, ne meni se svobode znebiti, ampak si vživanje svobode zagotoviti, in si prirojenih

pravic le toliko prikrajšati pusti, kolikor je za mirni in terdni obstoj celiga društva neogibljivo potrebno. Ravno tako se ne združi z drugimi, da bi jim prednosti in viksi pravice pripustil, temoč terja enakost pred postavo za vse, in drugih bremen in dolžnost ne terpi, razun tistih, ki se tudi drugim državljanam nakladajo.

Ravno to, kar je tukej od posamesnih ljudi rečeno, velja tudi od celih narodov, ki so v eni državi združeni. Tudi ti so med seboj zavezo sklenili, da bi ložeje telesno in dušno razsnovo (razvoj) doveršili. Vsi imajo sicer enaki cilj in konec, ali, ker so različni, zamore vsak svoj namen le po svoji lastni poti popolnoma doseči. Kakor bi se odgojitelj v izreji nezajdeniga pokazal, kdor bi hotel svojemu izrejenču učenosti viliti, za ktere primernih lastnost nima, na mesto de bi le njegove mu dane dušne darove in svojstva razsnovati in omikati skušal, ravno tako brezumno je, ako se hoče narod s tem izobraziti, da se mu ptuj element vsili, če tudi zamolčimo veliko krivico, ki se narodu s tem godi.*)

Enako posamesnim ljudem tudi združeni narodi med seboj prednosti terpeti nočejo, tiste pravice, ki se enim dajo, hoče tudi drugi uživati, in dokler bodo narodi le na papirju, in ne v resnici popolnoma enako postavljeni in enake pravice imeli, država tolikaj potrebna miru in blagostanja dosega ne bode.

Ktera ustava je tedaj primerna vsem tukaj razloženim pravilam, ki bi zamogla avstrijske narode zjediniti v eno terdno in močno telo in vsem blagovitno prihodnost pripraviti? Po naših mislih zamore to le federativna ustava.

Preden se daljšiga izpričanja, da je taka uredba za Austrio potrebna, poprimemo, jo hočemo nekoliko v poglavitnih črtah obrisati.

Perva reč je, da se dežele po narodih razdelijo in odločijo, kolikor tega ne branijo zemljopisni ali drugi zadržki, kakor bi to p. r. na Českim biti vtegnilo.**)

Vsaka dežela domače reči sama in neodvisna opravlja in oskerbljuje, in si zbira svoje namesnike (predstavnike), ki se v poglavitnim deželnim mestu k deželni zboru snidejo. V vsaki deželi je deželni jezik uradni ali opravični, pri mešanim ljudstvu pak sta oba jezika enakopostavljena, tako de se rešenje (odgovor) v jeziku vloge (Einlage) podaja.

Za oskerbovanje splošnih zadev obstoji središnje ministerstvo, ki ima starašinstvu izbranimu iz poslancov vsih dežel odgovor dajati. Udje tega starašinstva naj se zbiraajo ali od samiga ljudstva ali pa iz srede deželnih zborov. K splošnim zadevam štejem: vojsko, zvonajne reči, teržtvo in kupčija in pa za te zadeve potrebne dnarje (finanee). De bi si pa dežele pri lastnim opravljanji preveč različnih uredb ne dale in tako se preveč ena

*) Zatorej ni nič nespametnega od tega, kar nekteri nemškutarji kvasijo, ki napihneni in prevzetni zavoljo svojih „System, oberste Principien, ino Transcendentalismus itd.“ nam Slavjanam ne vtegama vpjjo, da zamoremo le od njih omiko pričakovati; in bi tudi nas radi zamotali v zmešnjave, v ktere jih je nepraktičnost njih modrijanov zapledla. Slavjani smo praktičen narod, in Bog nas obvarji pred zgovorno nemško učenostjo!

**) Prav bi bilo, da bi se zastarane nepomenljive imena dežel, kot: kraljestvo, vojvodstvo, grofijstvo itd. opustile in se vsaka le zgolj „dežela“ imenovala, p. r. dežela Slovencev, Nemcev itd.

drugi odptujile, bi bilo dobro, nekatere vodila odločiti, ki bi povsod veljati imele p. r. enako sodništvo, demokratiška podlaga volitniga reda itd.

Opomniti pa tukej moramo, da nismo namenili, pokazati, kako de bi se pri nas federativno razporeženje imelo izpeljati, hočemo samo splohno vodilo oznaniti in dokazati.

Enakost, svoboda in bratstvo je važna beseda ali geslo, ki se od svobodomiselnih cele Evrope sliši. Pervi so bili Francozi, ki so v poslednjih letih 18. stoletja to bandero razvili, s trdnim sklepam, mu tudi z orožjem veljavnost zadobiti. Vendar še ta misel celiga ljudstva prevzela ni bila, vodje so se od sebičnosti zaslepiti dali, in premagavec je z pomočjo te okolšine zopet mlado z velikim potresam rojeno svobodo zaterl, narpopred v lastni domovini in je celo Evropo zopet v sužnosti sponc spravil. Po padu Napoleonovim so zavoljo 25 letnih bojov trdni in opehani narodi svojo rešenje od modrosti vladarjev pričakovati jeli. Vendar je bila hudo ukanjena ta verna zaupnost. Zaveza, ki se ni zbalala si prevzeti ime „svete“ pridati, se je napravila med vladarji, da bi tisto svobodo potlačili, za katero so ljudstva svojo kri prelivale. Po več kot 30 letnim terlenji so se narodi zopet vzdignili, da bi sami poskusili, koliko željeno enakost, svobodo in bratovščino na svet vpeljati in tako trdno podstavu miru in blagovitnosti položiti. Pri nas se ta sveti namen brez zvezne ustave doseči ne da.

Pomislimo narpopred na enakost. Ako se hoče enakost v resnici vpeljati, se mora to v političkim in državljanskim oziru zgoditi. Res je, da se enakost pred postavo gledé na privatne pravice ravno tako pri centralizaciji doseči zamore, kakor pri drugačnim vladanji; druga pa je, če se na političke pravice pogleda, zlasti v naši državi.

Politiška pravica v tem obstoji, da se kdo sme vdeležiti opravljanja občnih reči zlasti pak postavdajanja, in te pravice se ljudstvo poslužuje posredno z volitvijo svojih namestnikov ali poslancov; poslanci pa neposredno, ker so postavdajanja deležni. Kako bi se pa ta pravica vživala pri centralizaciji? Je tu enakost pravice mogoča? Pri centralizaciji bi, kakor se to zdaj godi, namestniki ali predstavniki cele države v državnim zboru na Dunaju sedeli in bi tam čez vse, tudi zgolj deželne reči in zadeve, čez blagor in gorje vseh sklepe delali. Prepričani smo, da mora v zboru le en jezik veljati, zakaj drugači bi bilo treba same učene filologe (jezikoslovce) pošiljati, ki pa, kakor skušnja uči, sploh od politike in državoslovja malo umejo, in Bog ve, ali bi se jih še zadosti nabrali moglo. Ako se bo pa govorilo le v enim jeziku, se naloži drugači govorčim deželam težejši volitni pogoj ali census, kakor je še kje bil. Tisti, ki opravičniga jezika v zboru ne razumejo, bi imeli pri volitvi svojih namestnikov ozke pregraje, oni bi mogli ali može si zbrati, ki tistiga jezika tudi ne znajo ter jih zagovarjati dobro v zboru ne morejo, ali pa take, ki v daljnih okolicah prebivajo, katerih ne poznajo, in katerimi bi se na njih dobro voljo ali serce izročiti mogli. Ali bi to enakost bila? To bi bila neizrečena krivica! Naj se tu nihče ne oglasi, da sleherni izobražen (omikan) človek, p. r., kakor se dostikrat sliši, nemško znati mora. Zakaj? Ali je to morebiti potrebno v večno izveličanje? Ali ni to nepopisljivo neumno in prevzetno govorjenje nar boljše dokaz, kako de ljudje, od katerih se sliši, enakost razumejo? Ali je to enakost, če moram ptuj jezik učiti se, če le hočem sodni hlapec postati? Vesoljni ali splohni državni zbor za vse postave je pri nas nemogoč za dolgo časa; kar se letos s polskimi poslanci godi, ravno to se bo zmiraj godilo, naj se še tako postave delajo, da mora vsaki zbornik nemško znati, in skozi več je tacih primerlejev pričakovati, ker se bo duh narodnosti če dalje bolj razširil.

Ravno taka je z ministri. Ako se popolna centralizacija vpelja, (kakor p. r. to česki Nemci

v Teplicah sbrani hočejo), da bi namreč cela neizmerna Austria pod središnjim ministerstvom neposredno stala, bi mogli ministri celo deželo Austrie natanjko poznati, če hočejo enako pravično z vsemi državljani ravnati. Kje je pa to mogoče? Kako bode nemško ministerstvo slavjanske dežele, ali slavjansko nemške poznalo? Vsem takim napakam, ki bi Austrijo gotovo spodkopati mogle, se zamore konec storiti z narodnim deželnim zborom; zakaj le po njem je vsakemu narodu življenje zagotovljeno, in telesni ter dušni razsnovi primerna, naravna pot odpertá. Ako se bo to zgodilo, bode sleherni narod rad daroval za občno cesarstvo; pred pa gotovo ne; zakaj vbiti, končati se v prid države ni dolžnost.

Tudi s svobodo bi se dosti boljši ne godila. Brez narodniga življenja, brez narodnih naprav in postav je ni svobode, je le taka svoboda, kot po ječah. Napihneni Nemci nam sicer nevtégama trobijo, da so svobodo za nas zadobili, zraven pa berž tirjajo, kakor nasledik od njih (!!) zadoblene svobode, da bi po njihni pisali plesali, ja de naj iz same svobode biti nehamo (p. r. Grundrechte §. §. Jeder Deutsche—). Brez narodniga življenja je svoboda prazna reč; narodno življenje se pa le razviti zamore v zvezni (federativni) ustavi naše države.

Nar hujši bi pa pri centralizaciji z bratovsko ljubeznijo biti vtegnilo. Razdraženost med avstrijskimi narodi, ki bi kmalo bila celo državo pokončala, bi se vnovič redila in opomogla, prepričani, ali je Austria nemška ali slavjanska, bi se zopet vnel, bi vez celovine razpustil, in cela lepa Austria, ki tako lepo prihodnost obeta, bi razpadla. Vse drugači bi bilo v zvezni državi. Ker bi vsaki narod svoje reči si sam opravljal, ker bi vsak v narodnim življenji delal, brez da bi se bilo zatiranja in preseganja sosedniga naroda bati, bi vsi mirno in prijateljsko živeli. Tako uredbo Austriji še druge okolšine svetvajo. Naša razmera do Ogerskiga kraljestva je Ahilesova peta naše države in mora enkrat nehati, ono mora z drugimi deželami enako ustavo zadobiti, kar pa brez federativne uredbe mogoče ni.

Austria je slavno izpolnila svojo nalogo proti zahodni Evropi, branilo jo je toliko stoletij pred azijsko divjostjo, da se je zahod omikati, učenosti in umetnosti širiti zamogel; druga naloga Austrie je pa izobraženje proti jutru zanesti in razširiti; in to se narložeje z federativno ustavo zgodi, zakaj podonavske dežele, ktera drug že za svoje derži, bi vtegnile v našo državo stopiti, ako se jim zraven svobode tudi gotovost poda, da se zamorejo narodno omikati in razcevesti. Koliki dobiček bi ta za naše Cesarstvo bil!

Austrijsko Cesarstvo.

Dunaj.

(K.) 12. Kimovca. Včerajšnja seja državniga zbora je bila za Slavjane, zlasti pak za nas Slovence prav važna; pervikrat smo slišali v tem zboru ime našiga naroda Slovence. Naš z gorečnostjo mladenca za pravico in za našo narodnost vneti g. Doliak (iz Goriške okolice) je ko besednik odbora za prošnje razložil odborov naklep zastran prošnje dalmatinskih poslancov, da bi se jim vsi sklepi, predlogi in pogovori državniga zbora v laški jezik prestavljeni in natisnjeni podali in da bi smeli svoje predloge v nemško prestavljene po izbranih poslancih zboru razodevati; odbor je te prošnje podpiral. Česki poslanec Havlíček je na to hotel tudi za Polake in Rusine, drug za Čehe. Temu se je vstavil Boroš, ker bi nemški jezik v zboru gospodariti imel, ker bi to saj 25.000 f. stalo in hoče, da bi se ta reč posebni komisiji izročila. Tem besedam je gospod Ambrož, ki vedno od ljubezni do slovenske narodnosti govori, tudi se pridružil, je pa vendar branil (reserviral) pravico Jugoslavjanov. (Kaj se to pravi?)—Na to se vname živi preprič, v

kterim je slavjanska stranka, zlasti pa Lubomirski, Potocki, Dilewski, Rieger, Trojan, Havelka, krepko in serčno pravice Slavjanov branila, z veliko pohvalo od strani Slavjanov; leva stran pa je njim v besedo segala. Rieger je rekel, da ne more zapopasti, kako manjši število, kar so gotovo Nemci, večji pravico imeti hoče, in druge spoznati neče. Mi smo večji število, z našo kervjo, z našim dnaram se avstrijska država skupej derži in le dokler mi hočemo, bode obstala; ali mi to hočemo. Jaz ne poznam ne privilegirane narodnosti, ne privilegirane vere, in vsako terjanje vikši edine pravice za prederznost deržim, in vedno se bom vstavljal, ako bi tudi zbor sklenil, da mora vsak Slavjan tukaj nemško govoriti, zakaj pravica, v svojim jeziku govoriti, je prirojena pravica, ki se le so silo odtergati zamore.—

Na zadnje je še enkrat g. Doliak (Slava mu!) začel in po priliki tako le govoril: Ako se hočejo v resnici vsim narodom enake pravice dati, se ne sme barantati (mešetariti). Eni so rekli, da bi na to vsi narodi kaj taciga tirjali. Vendar p. r. Slovenci znajo vsi nemško. Ako se hoče volitni census (pogoj) narodnosti vpeljati, in če se tako svoboda razumi, se lahko vidi, kaj je nam Slavjanam v Frankfurtu pričakovati. (Živa pohvala. Godernanje Nemcov.) Sklenjeno je bilo v vse ne nemške jezike zbornikov zapisnike, predloge, pogovore in sklepe na kratkim predstavljati. Hvala, resnična hvala gre vrednemu poslancu g. Doliaku, da je za pravico in enakopravnost tako krepko govoril; zatorej ponovim prošnjo na vas poslance iz Krajnskiga in drugih slovenskih dežel, ne dajte se preganiti, bodi si od neke hvaležnosti, ali od karkoli drugiga, ne bodite v tem zadovoljni, kar se vam bo dati vtegnilo! ampak trdno tirjajte, kar Slovincam gre, združite se z brati Slavjani, in pridobite našimu ljudstvu resnično enakopravnost. Bodite Slavjani, bodite Slovenci, celi, pošteni, kakor so tisti, ki so vas poslali!

Madžarska deputacija je v saboto popoldne Dunaj zapustila, jezna zavoljo nedovoljniga odgovora nj. veličanstva; in pravijo, da so si rudeče peresa na klobuke nataknili.

Težko se pričakuje tukej perva novica od njih sprejetja v Pešti.

Snoči in danas se nekaj ljudje po ulicah nabirajo, ker hočejo gotovi dnar za neke akcije nazaj imeti, kteriga jim pa izdajatelj Svobodo dati ne more. Vendar upamo, da to ne bo do hudiga prišlo.

* Državni zbor se je v sejah 5. 6. 7. Kimovca še daleč zastran Kudlichoviga predloga posvetoval, zlasti je bilo sklenjeno, da bode vse sklepe zastran tega predloga predsednik sestavil, ki se bodo po tem ministram izročili, da Cesarjevo poterjenje zadobé; tudi je bilo sklenjeno, da se bode iz vsakiga gubernija 5 poslancov odbralo v komisijo, ki bo načert postav zastran odškodovanja grašin spisala in zboru predložila.

V seji 5. Kimovca je vprašal Boroš ministre, ali mislijo, da sklepi ustavodajavniga zbora tudi cesarjeviga poterjenja potrebujejo? ali mislijo sklepam tega zbora ministersko poterjenje odreči, in ali bodo za to odrečenje tudi odgovornost prevzeli. V seji 7. Kimovca je na to Doblhoff odgovoril, da celo ministerstvo cesarjevo poterjenje sklepov državniga zbora za potrebno derži, ako ravno še nobene postave zastran tega ni, za to, ker se deržijo ustavne monarhie in ne republike (samovlade, ne narodovlade); da bode sklepe državniga zbora zastran kmetijskih razmer na ravnost Cesarju izročilo, da jih poterdi; in da se, kar tretje vprašanje zadene, v vsih rečeh za odgovorno derži, desiravno še nobene posebne postave gledé na ministersko odgovornost ni.

* Njeg. veličanstvo Cesar Ferdinand je z patentam danim dne 7. Kimovca t. l. vse sklepe državniga zbora zastran razmer med podložniki in grajski poterdil in jim postavno moč

dal, ktere smo že v 19. listu Slovenje bravam poslovenjene podali.

* Kakor dunajski časopis „Freimüthige“ pove, bi bila Rusia Turčiji vojsko zavoljo podonavskih knezovin napovedala.

Slovenske dežele.

Od Mura dne 13. Kimovca. Dne 10. t. m. so Hervati 25,000 mož pri Varazdinu čez Dravo šli, in so obsedli otok, brez de bi bili le eno puško sprožili. — Madžari so se vmaknili v Veliko Kanišo, so pa pred most pri Szedarhely, kteri Oggersko s otokom zveže, poderli. Hervatje so se prepeljali brez zadržka tudi čez Muro. Mnogo oggerskih rodov, ki se v Radgono preseljujejo, je povedala, de je pri Soboti, 3 ure od tukaj, vse polno Hervatov. Oggerski Slovenci se bratijo z Hervati. Bog daj srečo in blagoslov orožju hrabrih Hervatov, de Austrio rešijo in gizdavost in prevzetnost Madžarov kaznijo, ki hočejo vse druge narode v lepim Oggerskim zatreči in od Austrie se nezvesto odtergati. Štajerske meje so terdno obložene od avstrijske vojašne. *)

Iz Gorenškiga. Pretečeni teden se je obhajalo letošno očitno izprašvanje šol v Selški dolini, pri kom so se sploh še precej dobro učeniki in učenci obnašali. Prav dobro je g. učenik v Selcih, **) kteri prostovoljno in tako rekoč brez plačila šolo derži, sebi v uk izročene izvadil. V lep izgled pa šola v Železnikah vsim drugim služi. Le veselje je bilo rodoljubu viditi in slišati lepo pisanje in branje v novim in starim pravopisu. G. učeniku Jakobu Demšarju, kteriga je že rajni deželni poglavar Šmidburg pri svojim obhodu po Krajskim, gledé na njegove velike zasluge z izverstnim imenom „izgledni učenik“ (Muster-Schullehrer) poslalil, gre tudi zdaj vsa čast in pohvala, in zasluži vsim drugim šolskim učenikom v izgled postavljen biti. Bog mu daj še dolge dni v prid in korist železniške šole, ktera je že v svoji prvi mladosti toliko ljutih viharjev prestati mogla, da bi bilo kmalo to malo dete nevmerjočiga Hradečkiga (brez hvale vredniga perzadevanja nekoliko verlih mož), od peklenske sebičnosti nevsmileno iz sveta paheno. *

Hervaska in slavonska dežela.

Iz Zagreba 7. Kimovca. Svetli ban se je danas peljal z svojim sprevedam v glavni stan (Hauptquartier) v Virje, kamor so tudi vsi generali odšli, de tam armado zverste. Za tisti čas, dokler bode ban na oggerskim, je primerne naredbe storil, de bodo na Hervaskim in Slavonskim možje narodu znani vse opravila njegove oskerbovali.

Iz glavniga staniša je razposlal ban tri manifeste, eniga na Madžare, družiga na avstrijske narode in tretjiga na svoje vojaške tovarše. Iz manifesta na avstrijske narode podamo naslednje verste: „Pokoren narvikšimu ukazu sem se bil podal na Dunaj, ponudivši roko v pomirenje. Jez sim terjal v imenu hervasko-slavonskiga naroda, de naj se pragmatiška sankcija ohrani — ktera odloči: „De priznajo kraljestva Hervasko, Slavonsko in Dalmatinsko tudi zanaprej vladarstvo ne le možkih, ampak tudi ženskih naslednikov iz presvetle cesarske rodovine, vendar le taistih, ki nemajo samo Austrio pod seboj, ampak tudi Štajersko, Krajsko in Koroško deželo in v rečeni Austrii sedež imajo.“ Terjal sim tedaj središno ministerstvo vojske, denarstva in zvunajnih zadev, tirjal sim na podlagi pravice in posvečenih besed nj. veličanstva enakopravnost naše narodnosti, tirjal sem izpolnjenje želja serbskiga naroda na Oggerskim. —

*) Lepo prosimo gospoda pisatelja, de bi nam tudi naprej na znanje dajal prihodne dogodbe v ti za Slavjanstvo toliko važni vojski. Vred.

**) Selce so jeden od mnogih žalostnih izgledov na Krajskim, da per velikim dušnim številu od 4000 vstanovne šole nema.

Mi hočemo edino, mogočno, svobodno Austrio, zatorej kot neogibljivi pogoj središno ministerstvo vojske, denarstva in zvunajnih oprav. Hočemo enake pravice za vse pod Oggersko krono prebivajoče narode, vsem so obljublene v sušcevih dnovih z sveto besedo našiga narmitostljivšiga vladarja. Zavoljo svečano na deržavnim zboru storjeniga sklepa nočemo svoje reči od reči naših enokervnih serbskih bratov na Oggerskim ločiti. Tudi narodi imajo svoje poštenje, kot posamesni ljudje, ktero jim tudi več veljati mora kot življenje. Oni hočejo to kar mi: hočejo zvesto in stanovitno deržati se našiga Cesarja in kralja; hočejo neumakljivo deržati se velikiga avstrijskiga Cesarstva.“ — Razglas banov na madžarski narod je sledeč:

Madžari! bratji! Zvest sklepam svojiga naroda in dolžnostim, na ktere sim prisegel, stojim tu z orožjem v roki, na meji vaše domovine, in se v resni uri z resno besedo k vami obernem.

V temnoti in sužnosti so živeli čez jezero let zemlje narodi — tudi naše, lepo cesarstvo je zdihovalo pod duhamorno težo žalostnih naprav; tu se je dan zazoril v združenih deželah Austrie in njeni dobrotljivi cesar je sam odperl ječne zapah, je narodam svojim svobodo dal, in je izrekel enakopravnost za vse narode.

Ali bratje! Volja našiga Cesarja, pravične želje in terjanja našiga naroda niso bile izpolnene, zakaj že v prvih trenutkih novejši dobe, — v kteri niste le vi Madžari svobodo dobili, ampak tudi mi vsi v velikim Cesarstvu, — v kteri ustavni cesar in kralj po dani ustavi, ktera je v Oggerskim kraljestvu že popred bila, nobeniga v vstavni deržavi veljavniga privoljenja storiti ni mogel, brez de bi za svobodno voljo svojih svobodnih narodov, in za svet odgovorniga središnjiga ministerstva prašal bil, — segajo pregrešne roke po našim občinskim blagi — po svobodi!

Vaše ministerstvo, ne na čelu madžarskiga naroda, temuč na čelu ene stranke hoče svobodo le za se in kuje verige za nas, se je že v djanji od velikiga avstrijskiga cesarstva, na čigar celosti sreča in blagor milijono vleži, odtergalo, in občinsko pogodbo narodov pragmatiške sankcije poderlo, to ministerstvo je s svojim nasilnimi zapovedmi povsod razpertije, vpor in clo obup napravilo, in naša lepa veličastna domovina je že z bratovsko kervjo obrosena. Od Cesarja zaukazano, od oggerskiga ministerstva naprošeno, z posredovanjem nadvojvoda Joana začeto pomirenje je bilo brez izida, in že je 6 tednov preteklo, brez de bi se ta za Oggersko in za celo Austrio tolikajna važna reč bila na deržavnim budapeštanskim zboru od strani oggerskiga ministerstva le v pretres vzela.

To se dalej prestati ne more, — in k zadnemu prisiljeni moramo življenje zastaviti, de bi si svobodo in red pridobili. Bratje! Ne proti vam gremo, ampak proti tisti stranki, ktera nas je vse v svoji svojglavnosti na kraj brezdna pripravila. Mi hočemo, de bode idea svobode, enakosti in bratinstva resnica postala, nočemo ne zatirani ne zatiraveci biti in srečno in z enakimi pravicami eden zraven družiga živeti, naj se kdo Madžar, Slavjan, Nemec ali Roman imenuje.

Primité nas tedej kot prijatle, in bodite zagotavljeni, de bom slehernimu brambo in varstvo podelil, življenje in premoženje sledniga varval, kdor se mi ne bo sovražno zoperstavil.

Kar bodo moji vojsaki potrebovali, se bode po vravnanim izročevanji iz pomočjo vaših gospok za gotovi dnar, ali pa, če dnarjev zadosti ne bo, za prijemne listi pripravljalo.

In tako se zanašam na božjo pomoč, na podporo vseh dobromiselnih v ti sveti in pravični reči svobode in domovine.

Bog živi našiga ustavniga cesarja in kralja Ferdinanda!

Na Dravi 10. d. Kimovca. Jelacić, ban.

Nj. Velič. Cesar je s svojim odpisam danim v Schönbrunnu 4 Kimovca poprejšni manifest dne 10. Rožnika, ki ga je bil zavoljo podmetanja (Unterstellungen) proti slavnemu banu Jelaciću razposlati primoran, svečano overgel in oporekel, ter bana v svoji časti in oblasti popolnoma poterdil.

Iz Zagreba 7. Kimovca. Milo je bilo včeraj gledati, kako je v mesto prišlo, de ondi prenočijo in pa potlej naprej v Varaždin se podajo, 10,000 in še več graničarske vojske, iz dveh banovaških regimentov. Ona je šla naprej, in v kratkim je zopet okoli poldne nova vojska iz ogulinske in slunjske krajine primarsirala, in sicer iz ogulinske 5736, iz slunjske okoli 7000. Vsi pravijo jednodušno, de gredo v Budim-Pešto po krono hervasko.

Iz Reke nam oznanijo, de tam madžaroni nevtégamo narod šuntajo zoper nas raznašaje vsaktere laži. Bo treba ostrejši z puntarji ravnati.

Ban Jelacić je zavkazal vsem škofam rimske cerkve, potrebne naredbe in priprave storiti, de se z početkam prihodniga šolskiga leta vsi bogoslovni nauki (in znanosti) v narodnim jeziku učiti začnejo, izpričavši potrebo s naslednjimi besedami: „Naš narodni predgovor pravi: de je materni jezik narimočnejši, ker seže do serca. In zares, ako je kateri stan, so mašniki neutégama z ljudstvom, njegovo serce in njegovo dušo v svoji moči in oblasti derže, in njegovi duh ganiti zamorejo, od kodar se mašniki z vikšim imenom duhovniki zovejo. Duhovnik tedej, ako hoče narod ganiti in vladati kakor se spodobi, ga na dobro nagovarjati in od zlega odvracovati, mora imeti ključ do njegoviga serca, in ta vikši skrivni ključ je materni jezik. In vsi narodi, ki so se z izobraženostjo in razsvetljenjem poslavlili, ki so do telesne in dušne veljavnosti prišli, so to dosegli z svojim ljubim maternim jezikom. Dokler je pa latinski jezik naučni jezik, se dobro znanje materniga jezika zadržuje itd.

(Nov. h. sl. d.)

Oggerska dežela.

Iz Temerina 11. V. S. Snoči so naši udarili na Temerin. Čez dve uri je sovražnik pregnan in mesto v pepel preobrneno. Temerin je premoženje nezvestih grofov Sečenov.

Sisig za nas militarski važni kraj je v naših rokah; ravno tako Jarak, ki je pa zopet izgoril. Samo smo zgubili perlezki logor po izdajstvu velitelja Drakulića, ki se je kar v beg spustil. Narod osamljen brez glave, brez velitelja, se je tudi razpustil eni v Bačko, drugi v druge serbske tabore. Ali Drakulić je že vjet in bo težko plačal svoje izdajstvo.

(N. h. il. d.)

Pešta 9. Kimovca. Komej se bodo te verste natisnile, zna dobiti celo deržavno stanje nov vid (obraz), zakaj toliko predčutkov (dozdevanja) je, de je občinstvo na vse pripravljeno; vzrok je posebno to, ker se govori, de se bode deržavna deputacija iz Dunaja brez dovoljniga izida vernila; skorej nikoli ni bilo toliko kervavo-rudečih peres viditi, kakor zdaj, ko se deputacija nazaj pričakuje. — Minister Esterhazy je službo iz rok dal, kakor pravijo, ker ministrama madžarskima ni mogel pristopa k Casarju zadobiti. — Hrabovski je danas na Dunaj odšel. — Občno se govori od Diktature.

(Pešt. nov.)

Po časopisu „Freimüthiga“ bi bil avstrijski dvor kurirja do Jelacića poslal, de naj se še vstavi.

Lombardsko-beneško kraljestvo.

Terst 9. Kimovca. Danas je prinesel sardinski parobrod novico, de bode Albini še ta dan Benetke zapustil. — Danas je mende vendar pri besedi ostal, zakaj ravno je prišla ladja, ki pove, de sardinskih ladij v benečanskim morji več viditi ni bilo.

Dne 8. Kimovca je v Tersti stan obsede nehal in je bilo opraviništvo mesta zopet poglavarju Salmu izročeno.

Nepolitiški del.

Slovenska mati.

Derči derči tam zibelka,
Zlo stara zibel lipova;
V nji goni žalga sincika
Slovenska blaga matica;

In zraven glasno tak zapoje:

„Oj serčno ljubo dete moje,
Dete mlado, drago dete
Sreca mojga žlahtni kras!
Čuj besede moje svete,
Vserči si domači glas.

Glej Slovenka te rodila
Matke slavne hčerka je,
Z lastnim mlekom odojila,
Pela mile pesmice.

V deski lipovi zibaje, —
Oj drevesa svetiga!
Z č'ho smejaje, z č'ho plakaje,
Hoče tvoja matica,

De ti vredni sin postaneš
Splošne slavne matere,
Da se zbudiš, da se ganeš
Ak u službo hoče te;

Da jo ljubiš, da jo braniš
Sili zlih sovražnikov,
Da nje slavo krog oznanis
V daljne kraje nje sinov. —

Daj zato mu mili bože
Da se krepi, ko drevo,
Da se zali, kakor rože,
Ak le zvest domovju bo.

Ak po ptuje se prevari
Da se za - nj plakala bi,
Naj ga roka tvoja vdari
Tvoja moč ga zapusti!“

Tak preluba mati poje
In navdaja dete svoje. —

To vidi bela lunica,
To vidi jasna zoričar;
To vidi solca jasni svit,
De zmira krog njega mora bit';
De vedno poje tamkej le
Domače sladke pesmice,
De ona skerbna matica
V zibelki goni sincika. —

* * *

Stoji, stoji tam lipica
Pod lipico je sencica,
Pod sencico je matica,
Pri sebi ima sincika.

'Z njega puhti mladostni plam,
Poguma serca jasni znam,
'Z pod čela v verhu žarnih lic,
Oči mu sveti blesk strelie.

Vse v njemu je le gan in gib,
Vdajavnost žlahtna vivnih sib;
Od glavice do berznih nog,
Iz udov čeverstih vse en zlog.

Vesolja serčniga izvir,
Mu jemlje stank, in molk, in mir,
Verti se vedno, skače le
De njega zdravje vidi se.

In mati polna radosti
Za njim podaja zor oči
Ga kliče k sebi in v roke
Ga stisne na gorko sercé.

In zraven glasno tak zapoje:

„Oj serčno ljubo dete moje,
Dete zalo, drago dete
Sreca mojga žlahtni kras!
Čuj besede moje svete,
Čuj pomembni njihni glas:

Glej, ko širna se steguje
Lipa, staro že drevó,
In prijazno nas vabljuje,
Pod prijazno sencico.

Ona kliče Slave sine
Dedov svet je čula njih;
Kliče z daljne domovine
Za rešenje svoje jih.

Kliče vse nas, kar le šteje
Mati svojga naroda,
Svojga debela širne veje
Sveta vsiga daljniga.

Mati naša ni tak revna,
Je bogata vsih zalog,
Je ponižna, je pohlevna —
To je vzrok le nje nadlog.

Naša mati, slavna mati,
Toljkajna ima krog sinov,
Kar peresčikov na trati,
Kar v gojsdu je glasov.

Kar v silnim morju peska,
Kar na nebu je zvezdic;
Ravni so, ko gladka deska,
Urni, kakor plam strelie.

Mili, kakor vetrie hladni,
Silni, kakor hud' vihar,
Terdni, kakor zidi gradni,
Vneti, kakor solca žar.

Hčerke zale, zornolične,
Zarnovnete nje kervi,
Vse so blage, ljube mične
Čistost sama v njih živi.

Nje besede glas se zlega
Kakor bronja jasni don.
V serce ljubezljivo sega
Vsaki slov ko pevši zvon.

Alj sinovi so skropljeni,
Mati skor brez doma je,
Nje deklički zapušeni
Glas nje redko šlišat je.

Zmiraj jo še gospodari
Ptujcov hrup in njih napuh,
Otročicam njenim kviri,
Serce čisto jasni duh. —

Ptujci v njeni domovini,
Se osabno nosijo —
V ptuje njeni lastni sini
Si po živež hodijo! —

Vse je dobro, vse pravično,
Kar v sramoto našo je,
Nespodobno, nepravilno,
Ak kdor nas pravice čeli!

Tak ne more dolgo biti,
Mati je utrudena,
Hoče dom si oprostiti,
Otročice naroda.

Urno, urno kader kliče
Mati vas u pravdno bran,
Serčno vse naj se premice
Dokler reši ji nje stan.

Vsemu svetu solnce sije,
Bog je vsiga gospodar,
Kje enakost ljudstev? — nije: —
Vse le vender En'ga stvar.

Bog če dati krasno zmago,
Pravdni boj ukaže on,
Slavo ptujem za podlago,
Vstvaril ni za zlo in spon.

Ni jo, ni on oče mili
Rečnikov zavetje sploh,
Jo braniš hoče sili,
Odrešiti ptujih plôh.“

Tak preserčeno mati poje
In navdaja dete svoje.

* * *

Stoji stoji tam hišica,
Pred hišico je množica,
Med množico je mamica,
Sinu ji 'zroči hrabriga.

Pripase bojno haljico,
Mu čez da svitlo sabljo,
Čez ramo dene pušico,
U roko seže z desnico.

In zraven tako mlo reče,
De solza ji z očes priteče:

Hrabri sinko, drago dete
Sreca mojga žlahtni kras
Čuj besede moje svete,
Moj mor'biti zadni glas.

Kak serce mi bije vroče!
Skor bi ne pustila te,
Alj te mati Slava hoče,
Kliče svoje rešnike.

Pojdi, pojdi hrabri ôrel,
'Zleti sivi sokolê,
Da bo matki dan zazôril,
Slavi dragi — čez vse.

V pravdo sveto boj te zôve
Za pravico materno,
Boj, ak ptuji hrup le rjove
Hrabrejši branite jo.

Ak vas slavni boj pobije —
Vmerli saj ste materi!
Kdo pa sa - njo kri pretuje,
V slavi večni ta ziri! —

Preserčeno reče in glasno
In zraven toči solzico;
Poljubi zadnje sincika
In množici ga hrabri da.

Vojaska glasno zadoni,
Bojarna truma preč hiti,
Junakov slavnih množica,
Slovenke pelje sincika.

Lovre Toman.

Pobratimstvo.

(Konec.)

Goranci so keršanska vas štiri ure od Mostara. V ti vasi živi morebiti še dan današnji Gergo, ki je bil Spaiču kos. Cela Hercogovina pozna Gergota ino njegove sosede, de so junaki svobodniga serca, ki se Turkov nič kaj dosti ne boje. Permeri se nekiga dne, de Spaho Gergota sreča na cesti, ter ga prav po turško našeska. Gergo molči in ne pové živi duši kar besedice od tega, kar je dobil. Po tem preteče nekaj časa in Spaho gre zopet proti Gorancem. Gergo pa je tudi ravno na potu iz Goranec, in gre v sosedno vas k svojim perjatlam cerkveno žegnanje obhajati. Drago praznično oblačilo ima na sebi. Samokresi in nož se mu svetijo za pasom, puška ino spleteni bič mu bingljata po plečih, in živi konj pod njim razgeta. Tako napravljen jezdi in jezdi, kar naenkrat zarezgeta Spaičev konj in Gergo vidi, de se bosta zopet z gerdim trinogam srečala. Kaj pa bo zdaj, si misli, in hitro sklène: „Ne bom se

mu ognil ne, če je tudi kraj njega ali pa mene.“ Spaho viditi, de Gergo s konja ne gre, cukne svojiga konja za uздо ino se zakadi nad Gerga vpajoč: „Doli s konja Kristjan, ali si že pozabil, kako sim te unkrat nabrisal?“ Po tem spodbode konja, zgrabi gorjačo ino se dere, kar more: „Doli s konja kristjan, če ne bode druga!“ Gergo pa se tega ne vstraši. Ostavi svojiga konja in reče pohlevno: „Prosim te, mili aga, (milostljiv gospod) pojdi svoj pot. Če jest jezdim, jezdim svojiga konja, in tebi nič hudiga ne delam. Ljubi aga! pojdi v miru, od kodar si peršel.“

Te besede trinoga strašno razserdijo. Toraj vzdigne gorjačo in plane na Gergota kakor razdraženi lev. Tode Gergo sine urno na tla, in kakor bi trenil stoji za nekim drevesom. Zgrabi puško, miri na Turka, ino vpije iz celiga gerla: „Aga, poberi se mi s konja!“ Spaič viditi, de je Gergo za drevo potegnil, misli, de se je v beg podal, in de je šala njegovo grozenje. Toraj se oberne k njemu in reče: „Kaj hočeš Kristjanče?“ Ali Gergo ga več ne posluša, temuč ga dene na muho, ino vpije, de je strah: „Naenkrat s konja, če ne je po tebi!“ Turčin viditi, de se Gergo ne šali, in slišati, de je petelina nategnil, se pokori in zleze s konja na tla. Pa še komaj je stopil na tla, mu že Gergo zopet velevala se spraviti nazaj. Jeza in serd ga tarata. Pa kaj hoče. Spet jo mora na konja. Tode še komaj na njem sedi, mu že Gergo spet ukazuje, de naj se pobera na tla. Tako ga je gnal devetkrat zapored s konja ino na konja. Zadnjič je bilo Spaiču vender že tega preveč. Toraj Gergota začne rotiti rekoč: „Da si mi po Bogu brat, na obadva svéta; ili mi se prodji (ali me pusti) ili me ubi.“ Gergo je per tih besedah še zmiraž za drevesam stal, napeto puško na lice perslonjeno deržal in rekel: „Jest spoštujem Boga kakor ti, toraj ti perzanesem. Tode perseči mi moraš, de ne boš nikdar več nobenimu Kristjanu kaj hudiga storil, ino nikoli več nobeniga silil s konja hoditi.“

Spaho mu vse to obljudi, in Gergo zgovarja stoji za drevesam turško persego. Spaho pa jo ponavlja za njim.

Gergo. Dina ti (Božja milost ti, t. j. hodi podeljena). — Spaho. Dina mi. — G. Imana ti (vere ti). — S. Imana mi. — G. Ramazana ti (Ramazan je per Turkih sveti mesec). — S. Ramazana mi. — G. Korana ti. — S. Korana mi. — G. Čabe ti (Čaba ali Kaba se imenuje muhamedanski tempelj v Mekki na Arabskim). — S. Čabe mi.

Kadar je bila persega končana, je bilo tudi pobratinstvo storjeno. Turčin gre svojo pot, Gergo pa jo dirja k svojim perjatlam. Pa nikomur nič ne pové, kako de je Spaiča sukal.

Celo leto preide po tem, de Gergo ni šel v Mostar; ker se je vender le bal, de bi se Spaič nad njim ne maseval. Mesta se ogibat mu je bilo pa sitno. Toraj sklène: Šel bom v Mostar, naj bode kar hoče. Saj umreti tako enkrat moram. Brez masevanja pa tako umeri ne bom.“ Obleče se tedaj v drage oblačila, osedla svojiga konja in odrine v Mostar. Ondi hodi po tergu ino kupuje, česar mu je treba za dom. Kar ga nekdo odzad za ramo poruka rekoč: „Bog te sprimi, pobratim!“ Gergo se oberne, in vidi Spaiča vsiga v orožji pred saboj. Na prvi pogled ga groza obide, tode se kmalo prebrihta in reče: „Aga! Bog daj dobro srečo.“ Ta ponižna beseda Turku ni bila po volji, in pravi: „Kaj to govoriš od nekiga aga? Pusti to neumnost na stran. Jest sim pobratim tvoj.“ Te besede so Gergotu dale serčnost, ter ga pozdravi po šegi prijatelov. Po tem ga Spaho pelja na svoj dom. Mu perpravi gostje, de je bilo kaj. Osem dni se gostujejo. Gergo sedi na prvem mestu, Turki pa okrog njega. Na razhodu da Spaič svojimu pobratimu lepe darove za njegove domače in drugo družino. Spaičevka pa mu daruje krasno srajco, svitice ino druge reči. Spaič mu sam konja perpelje. Zasede tudi sam svojiga vranca, ino ga spremi delec z drugim perjatli vred ztreljaje in pesme prepevaje.

Kadar pride domu pové svojim rojakam kaj in kako se mu je bilo zgodilo. Niso se mogli nad tem zadosti načuditi. Osmi dan perpravi par lepih volov, ju pokrije z rudečim suknam do tal, jima natakne na roge jabelka poslačene, ter ju pošlje svojimu pobratimu v dar.

Od tega časa sta živela v perjateljstvu kakor rojena brata. Sta se obiskovala, in Spaho Spaič nobeniga Kristjana več ni terpinčil.

L. Pintar.